

**Пояснювальна записка
до Плану розвитку архівної справи
ЦДАВО України на 2022 рік**

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України здійснює діяльність відповідно до Положення про ЦДАВО України та затвердженої структури. Положення про ЦДАВО України, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 21.05.2012 № 756/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29.12.2016), визначає основні завдання архіву.

Виходячи з основних завдань ЦДАВО України, визначених Положенням про архів, та керуючись листом Укрдержархіву від 10.11.2021 № 6626/01.3-17/0, основними пріоритетами роботи ЦДАВО України на 2022 рік визначено:

1. Забезпечення відкритого доступу до інформації архівних документів та задоволення інформаційних потреб громадян, розширення та модернізація наявних архівних послуг.
2. Забезпечення якісного формування Національного архівного фонду (далі — НАФ), комплектування ЦДАВО України профільними документами, у т. ч. електронними документами, науково-методичному та інформаційному забезпеченню архівних підрозділів та служб діловодства, державних установ, що зберігають профільні документи, впровадження електронного документообігу.
3. Забезпечення гарантованої збереженості документів НАФ та їх облік, а також здійснення контролю за станом та рухом документів.
4. Забезпечення оцифрування документів НАФ, що користуються підвищеним попитом користувачів.

З метою реалізації зазначених пріоритетів заплановано проведення заходів та виконання видів робіт, кількісні показники яких визначено планами роботи архіву та структурних підрозділів.

**1. Формування Національного архівного фонду
та експертиза цінності документів.**

Організація роботи по забезпеченню формування Національного архівного фонду (далі — НАФ), комплектуванню ЦДАВО України профільними документами, науково-методичному та інформаційному забезпеченню архівних підрозділів та служб діловодства державних установ, які зберігають профільні документи, впровадження електронного документообігу визначені як один з пріоритетних напрямків роботи архіву на 2022 рік.

З метою забезпечення приймання на постійне зберігання документів НАФ, що зберігаються в архівних підрозділах (архівах) підприємств, установ і організацій — джерелах комплектування ЦДАВО України, складено графік приймання на постійне зберігання документів НАФ до ЦДАВО України. При складанні графіка першочергово були включені установи, які зберігають документи НАФ понад встановлені строки. Заплановано прийняти на зберігання 10305 од. зб. та 90 секретних од. зб.

Одним з пріоритетних напрямків роботи архіву залишається розгляд номенклатур справ, інструкцій з діловодства, положень про служби діловодства, ЕК і архівні підрозділи (архіви), описів справ постійного зберігання, з кадрових питань (особового складу), актів про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ, та надання консультаційно-методичної допомоги установам-фондоутворювачам у їх складанні.

У зв'язку з оптимізацією системи центральних органів виконавчої влади, яка

проводиться відповідно до Указів Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, заплановано роботу по уточненню джерел формування НАФ, веденню списків установ-фондоутворювачів. У зв'язку з цим виникає необхідність у 2022 році приділити більше уваги обліку роботи з установами в архіві (формування та ведення наглядових справ, складання і ведення картотеки обліку роботи з установами, складання і ведення картотеки обліку ліквідованих організацій). Особлива увага буде приділятися складанню картотеки про місце зберігання документів з особового складу ліквідованих установ з метою надання громадянам інформації для забезпечення їх соціальних прав.

Заплановано проведення комплексних та тематичних перевірок.

Протягом 2022 року планується надання консультаційної допомоги в архіві, з виїздом до установи-фондоутворювача, по телефону.

Запланована участь працівників відділу у нарадах і семінарах з організації діловодства й архівної справи, роботі експертних комісії, а також комісій з ліквідації (реорганізації) установ.

Також у 2022 році планується проведення робіт з упорядкування документів в установах-фондоутворювачах на договірних засадах за попередніми замовленнями.

3. Забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду

Реалізація одного з основних пріоритетів діяльності ЦДАВО України - забезпечення гарантованої збереженості документів НАФ, їх облік - у 2021 році, крім виконання основних заходів нормативно-методичного, науково-методичного та організаційного характеру, здійснюватиметься шляхом виконання планових завдань відділу забезпечення збереженості та обліку документів, відділу режимно-секретної роботи, сектору користування документами відділу використання інформації документів.

Планом відділу забезпечення збереженості та обліку документів передбачено підготовлення та передача справ до ремонту, реставрації та оправи за фондами:

ф. 71 - Українське відділення Російсько-австрійського торгово-промислового акціонерного товариства (Росавсторг), м. Харків;

ф. 177 - Державне видавниче об'єднання України (ДВОУ), м. Харків;

ф. 389 - Всеукраїнське відділення Російсько-австрійського торговельного акціонерного товариства (Всеукраїнське відділення РАТАТ), м. Харків;

ф. 2623 - Народний комісаріат праці Української СРР Харків;

ф. 4906 - Державний комітет України у справах містобудування і архітектури (Держкоммістобудування) Київ;

ф. 5236 - Пенсійні справи персональних пенсіонерів республіканського значення.

За плановими показниками загальна кількість становить 90000 акрушів.

Планами відділів забезпечення збереженості та обліку документів і довідкового апарату передбачено продовження робіт з виявлення справ, що містять унікальні документи. З метою їх виявлення заплановано поаркушний перегляд 1400 справ під час удосконалення описів до документальної спадщини української еміграції та доби Української революції 1917-1921 рр., а саме: ф. 4012 Омелянович-Павленко Михайло Володимирович (08.12.1878 – 29.05.1952) - генерал-хорунжий армії УНР, головнокомандуючий Галицької армії та Армії УНР; ф. 4191 Державний земельний банк, м. Київ; ф. 4193 Державний банк Української Народної Республіки, м. Київ; ф. 4225 Київська контора Державного банку Центральної Ради, м. Київ; ф. 4226 Київська контора Державного банку УД, м. Київ; ф. 4440 Представництво Західно-Української

Народної Республіки в м. Празі (Чехо-Словаччина); ф. 4446 Сімович Василь Іванович (1880 1844) - громадський та культурно-освітній діяч, мовознавець і педагог, організатор культурної праці в таборах для українських військовополонених у Німеччині, ректор, професор Українського високого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в м. Празі, професор Львівського університету, редактор Української загальної енциклопедії та ін.

Також планується виявлення унікальних документів під час підготовки нового проєкту ЦДАВО України «Шлях Державності: архівні хроніки української еміграції» (робоча назва), який має стати логічним продовженням попереднього проєкту «Українська революція 1917-1921 рр.: архівні хроніки».

У зв'язку з прийманням документів на постійне зберігання планується закартонувати 8320 справ.

Відповідно до Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ на 2020-2024 рр. та перспективних планів роботи секторів фондів з перевіряння наявності документів планується перевірити 115500 од. зб. 126 фондів загального зберігання та 12000 секретних справ з оформленням їх результатів.

4. Використання інформації документів НАФ

Пріоритет діяльності щодо забезпечення відкритого доступу до інформації архівних документів та задоволення інформаційних потреб громадян, розширення та модернізація наявних архівних послуг у 2022 році відображено у планах роботи відділу використання інформації документів, відділу довідкового апарату. До робіт щодо розширення доступу до інформації долучаться співробітники відділів формування НАФ та діловодства, забезпечення збереженості та обліку документів, відділу режимно-секретної роботи.

Співробітники відділів використання інформації документів та довідкового апарату продовжать дослідження, результати яких в подальшому втілюватимуться в наукових монографіях, в доповідях, статтях, збірниках документів, базах даних, тематичних картотеках.

Виходячи з основних завдань ЦДАВО України, визначених Положенням про архів та у рамках виконання Закону України від 9 квітня 2015 року № 316-VIII “Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років”, Закону України „Про звернення громадян“, Указу Президента України від 07.02.2008 № 109/2008 “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування”, розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 883 “Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року” та Стратегії розвитку архівної справи на період до 2025 року у 2022 році робота у напрямку використання інформації документів НАФ буде спрямована на виконання вищезазначених актів.

Впродовж року забезпечуватиметься інформаційні потреби суспільства, інформування громадськості про склад і зміст документів Національного архівного фонду.

Для забезпечення онлайн-доступу до архівних інформаційних ресурсів заплановано підготовку 10 виставок:

1. До 100-річчя від дня створення театру “Березіль”;
2. До 100-річчя ЦДАВО України;

3. “Україна-Європа:30 (102)”. До 30-ліття відновлення дипломатичних відносин;
4. “Атомна енергетика: небезпека чи економічна доцільність”. До 36-роковини Чорнобильської трагедії;
5. Українсько-фінські відносини 30(104): офіційна та культурна дипломатія;
6. До Дня пам'яті та примирення, 77-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні;
7. До Дня Конституції України;
8. До Дня незалежності України;
9. До Міжнародного дня людей з інвалідністю;
10. “Військо та флот доби Української революції 1917-1921 років”. До Дня Збройних Сил України.

У зв'язку із запровадженням на території України заходів щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19 не планується підготовка радіопередач та телепередач.

Заплановано 9 тематичних добірок документів:

1. До Дня Соборності України;
2. До Міжнародного дня рідної мови;
3. До Всесвітнього дня рок-н-ролу;
4. До Дня пам'яті жертв політичних репресій;
5. До Дня скорботи і пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу;
6. До Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України;
7. До Дня вшанування трагічних подій у Бабиному Яру;
8. До Дня захисників та захисниць України;
9. До Дня пам'яті жертв Голодомору.

Заплановано виконання тематичних (96), біографічних (22), майнових (8) та соціально-правових (304) запитів від фізичних та юридичних осіб. Генеалогічні запити ЦДАВО України не виконує, оскільки документи про підтвердження родинних зв'язків в ЦДАВО України не зберігаються.

Для забезпечення вільного доступу користувачів до інформації документів НАФ у секторі користування документами передбачено оформлення користувачів для роботи в читальному залі, як громадян України, так і іноземних громадян (300 у тому числі 20 іноземців), надання їм консультацій про склад та зміст документів, видача описів, справ та мікрофільмів, приймання замовлень на копіювання та сканування документів, видавання копій на документи за замовленнями користувачів, ведення картотеки обліку користувачів та тематики їх досліджень. Заплановано 420 відвідувань до читального залу архіву та видачу 8800 справ, в у т.ч. виданих в режимі онлайн (копії) (70 од.зб, 170 документів).

Відповідно до запитів та замовлень юридичних і фізичних осіб будуть надаватися платні послуги.

На виконання одного з пріоритетних завдань ЦДАВО України в рамках забезпечення оцифрування документів НАФ, що користуються підвищеним попитом користувачів, робота відділу довідкового апарату буде спрямована на створення і удосконалення довідкового апарату до документів архіву, конвертацію в бази даних раніше створених електронних ресурсів, створення сучасної системи пошукових засобів. Важливе місце в роботі відділу буде відведено упорядкуванню та переведенню в електронну форму рукописних описів фондів, складанню покажчиків до фондів та проведенню подокументної і подиничної каталогізації справ. Планується

оцифрування 1743 описів справ кількістю 100000 кадрів (файлів). Інформаційне обслуговування користувачів каталогів архіву забезпечить реалізацію прав громадян на вільний доступ до інформації архівних документів.

Заступник директора архіву

Світлана САВЛУК